

LIFE KÖRNYEZETVÉDELMI KISOKOS 2020.

Kedves LIFE Pályázó! Kedves LIFE Érdeklődő!

A **LIFE program** az Európai Unió pénzügyi finanszírozási eszköze, mely 1992 óta mintegy 4500 sikeres projektet támogatott annak érdekében, hogy a tagállamok által közösen kitűzött környezetvédelmi célok a köz- és magánszféra aktív együttműködésével valósulhassanak meg.

A Környezetvédelmi Kisokos célja, hogy tájékoztatást adjon a 2020. évi pályázati felhívással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról, amelyek elengedhetetlenek a sikeres környezetvédelmi témájú pályázatok elkészítéséhez.

A LIFE forrásokon keresztül idén több mint 450 millió euróra pályázhatnak a tagállami szervezetek a természet és a környezet védelmére irányuló projektekhez, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemre.

Környezetvédelmi témájú projektek a **LIFE Környezetvédelem alprogram Környezet és erőforrás-hatékonyság, valamint Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás** kiemelt területei alatt pályázhatóak; *kísérleti, demonstrációs, valamint tájékoztató-tudatosságnövelő* projekt típusok keretében.

LIFE Környezetvédelmi Kisokosban az alábbi témakörökről olvashatnak:

- I. Mit és hogyan támogat a LIFE program?
- II. LIFE 2020. évi menetrend
- III. A 2020. évi pályázati felhívás újdonságai
- IV. Célkitűzések és projekt témák
- V. Kétlépcsős projektbenyújtási eljárás
- VI. A LIFE pályázatokra vonatkozó új, 2018-tól érvényes értékelési szempontok
- VII. További információra van szükségem, hol tájékozódhatok?

A pályázati felhívások elérhetőek a www.lifepalyazatok.eu hazai LIFE honlap „Pályázatok” menüpontja alatt, vagy az Európai Bizottság LIFE honlapján: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/calls-proposals>

További részletes információk az alábbi honlapon érhetők el:

<https://lifepalyazatok.eu/megjelentek-a-2020-evi-life-palyazati-felh-vasok.html>

I. MIT ÉS HOGYAN TÁMOGAT A LIFE PROGRAM?

A LIFE programban olyan új, innovatív megoldások, kutatások és bevált gyakorlatok támogathatóak, amelyek az **EU környezet-, természet- és éghajlatvédelmi politikájának** megvalósításában példamutatóak és EU-s szinten hozzáadott értéket képviselnek.

A projektek megvalósítására a **2014-2020-as** költségvetési időszakban mintegy **3,4 milliárd euró pályázati összeg** áll rendelkezésre.

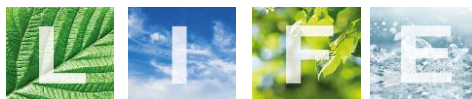
Milyen a támogatható LIFE pályázat?

A jó LIFE pályázat...	A LIFE pályázat kizárásához/sikertelenségéhez vezet, ha...
<ul style="list-style-type: none">• Új, innovatív megoldásokat, technológiákat, módszereket alkalmaz, amelyek az EU más tagállamaiban is megismételhetők.• Az EU és a LIFE program éghajlat-politikai céljait szolgálja (ld. IV. fejezet).• Számszerűen kimutatható, ambiciózus, ugyanakkor realisztikus eredményeket vetít előre a választott kiemelt terület céljainak tekintetében.• Uniós szinten hozzáadott értéket képvisel.*• Külön stratégia keretében gondoskodik a tervezett projekteredmények terjesztéséről, megisméltéséről, átültetéséről és fenntartásáról.• Megfelel az uniós és magyar jogszabályoknak.• Szakmailag és pénzügyileg koherens, költséghatékony. 	<ul style="list-style-type: none">• A pályázó kettős finanszírozásra törekszik valamely más uniós programból egyidejűleg, (pl.: Horizont 2020, ERFA, ESZA, stb.).• A tervezett pályázat kutatási tevékenységek finanszírozására irányul.• A tervezett pályázat nagyméretű infrastruktúra finanszírozására irányul, ill. dominánsan vagy kizárólag infrastruktúra finanszírozására irányul.• Nem tartalmaz releváns, számszerű célokat a tervezett projekteredmények tekintetében.• Pénzügyileg és szakmailag nem koherens, vagyis a tervezett akciók, költségvetés és/vagy partnerség nem szolgálja a tervezett projektcélok elérését.• A pályázat projektkezdés előtti tevékenységek elszámolását tartalmazza (pl.: pályázati írás)

*Mit tekinthetünk uniós hozzáadott értéknek?

- A pályázat hozzájárul az **Európai Unió** stratégiai dokumentumaiban rögzített **környezetvédelmi célkitűzéseikhez**.
- A pályázat hozzájárul a **Környezetvédelem alprogram**, valamint a választott kiemelt területnek a LIFE rendeletben, a 2018-2020-as többéves munkaprogramban, valamint a 2020. évi Pályázati Útmutatóban rögzített **célkitűzéseikhez**.
- A pályázatban leírt módszer, technológia vagy megközelítés **az EU más tagállamaiban is megismételhető**, ill. más kontextusba és/vagy szektorokba is **átültethető**, ill. a megisméltésre és átültetésre külön akciókat jelöl ki a pályázat mind a projektidőre, mind a projektidő utánra vonatkozóan;
- A pályázat többcélú és szinergiákat képez, vagyis hozzájárul az **EU más politikaterületeinek célkitűzéseikhez** is (pl.: természetvédelem és biodiverzitás, szociális és egészségpolitika, éghajlatpolitika, közös agrárpolitika, iparpolitika, stb.);

- (nem kötelező, de bónuszpontot ér): **transznacionális**, határokon átívelő jelleg, több tagállam együttműködése;
- (nem kötelező, de bónuszpontot ér): a Horizont 2020 projektek, ill. korábbi LIFE projektek **eredményeinek felhasználása**.

Mik a pályázható kiemelt területek?

ENV = Környezet és erőforrás-hatékonyság (*Environment and resource efficiency*): az ENV projektek **kifejlesztnek, tesztelnek, vagy gyakorlatba ültetnek** módszereket, tevékenységeket, megközelítéseket, legjobb gyakorlatokat és megoldásokat, melyek **újak** vagy uniós szerte nem ismertek.

GIE = Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás (*Environmental governance & information*): az *irányítási projektek* célja a jobb környezetpolitikai irányítás elérése, valamint az uniós környezetvédelmi **jogszabályok** jobb megvalósításához való hozzájárulás, míg a *tájékoztatási projektek* célja a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos tájékoztatás és tudatosságnövelés a projektben megszólítani kívánt célcsoportok számára az érintett stakeholderek bevonásával.

A pályázónak első lépésben el kell döntenie, hogy mely kiemelt terület alatt kíván pályázni. A projektcélokhoz és projektakciókhoz elsődlegesen ezen kiemelt terület célkitűzéseit kell szolgálniuk, ugyanakkor a pályázat „Szinergiák” részének keretében kifejthetők az egyéb kiemelt területeken megvalósuló előnyök.

Mik a támogatott projekt típusok?

Környezet és erőforrás-hatékonyság kiemelt terület	Kísérleti projekt	korábban még nem alkalmazott technikai újítást vagy módszert vizsgál
	Demonstrációs projektek	a projekt konkrét ökológiai-társadalmi-gazdasági összefüggéseiben új módszertanokat vagy megközelítéseket alkalmaz és vizsgál
Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás kiemelt terület	Tájékoztatás, tudatosságnövelő és terjesztési projektek	információterjesztés és szemléletformálás támogatására irányuló projektek

Milyen egy átlagos projektméret?

- 1 - 5 partner; 1-3 M EUR összköltségvetés, EU hozzájárulás: 500 000 – 1,5 millió EUR
- Átlagos időtartam: 2-5 év

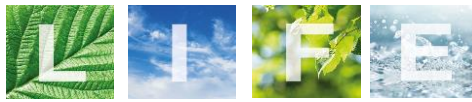
Kik pályázhatnak?

LIFE projektben *koordináló kedvezményezett* lehet **bármely, az Európai Unióban bejegyzett jogi személy**, (kivéve: egyéni vállalkozó).

Közszféra pl. önkormányzatok, nemzeti parkok, kormányzati- és háttérintézmények stb.

Magánszféra pl. nemzeti és nemzetközi gazdasági társaságok, kis- és középvállalkozások, kutatási és fejlesztési intézmények, egyetemek, alapítványok, képzési intézmények stb.

Társult kedvezményezett az Európai Unióban bejegyzett jogi személyen kívül lehet harmadik országban bejegyzett jogi személy is, amennyiben a pályázók részletes szakmai indoklást biztosítanak arra vonatkozóan, hogy a tervezett projekt másképpen nem tud a LIFE programnak a LIFE rendelet 10-16. cikkeiben rögzített célkitűzéseire hozzájárulni.

Hogyan zajlik a projektek finanszírozása?

- EU társfinanszírozási arány: maximum 55%;
- Önerő: 45% (saját forrás, befektetők, pénzügyi eszközök, nem lehet más EU forrás)
- Önerő állami támogatása a Nemzeti önerő-támogatási alapról: ~ további kb. 20% (önerő fele), az éves költségvetési keret és a nyertes pályázatok számának függvényében
- Ütemezés: előfinanszírozás 30% (a Támogatási Szerződés hatályba lépését követően) – részlet 40% (előfinanszírozás 100%-os felhasználása után) – egyenleg kifizetése 30% (projekt zárását követően)

A Nemzeti önerő-támogatási alap

A 1072/2017. (II. 10.) Korm. határozat alapján 2017-ben létrejött a **Nemzeti önerő-támogatási alap**, amelyre olyan **magyarországi szervezetek nyújthatnak be támogatási kérelmet**, amelyek a LIFE pályázat benyújtását tervezik koordinálóként vagy partnerként.

A környezetvédelmi pályázatok önerő-támogatási kérelmének benyújtása az alábbiak szerint történik:

1. lépés: Konceptió benyújtása

A környezetvédelmi témájú pályázatok támogatási kérelmét az Agrárminisztérium *Környezetfejlesztési és -stratégiai Főosztályának* címezve kell megküldeni elektronikus úton a lifenvironment@am.gov.hu email címre az alábbi dokumentumokkal együtt:

- támogatási kérelem, amely tartalmazza a kérelmező szervezet adatait (a kérelmező neve, székhelye, adószáma, képviselőre jogosultja), valamint a kért összeget, mely első körben az önerő maximum 50%-a lehet,**
- egyoldalas magyar nyelvű összefoglaló;**
- biztosítva a láthatóság beállítását az NCP számára az eProposal rendszerben.**

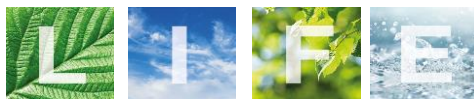
Határidő: projekt-konceptiók benyújtási határideje előtt legkésőbb egy héttel.

2. lépés: Teljes pályázati anyag benyújtása

A szakmai szempontú véleményezéshez az önerő támogatást igénylőnek legkésőbb egy hónappal a beadás előtt a *Környezetfejlesztési és -stratégiai Főosztálynak* címezve elektronikus úton a lifenvironment@am.gov.hu email címre az alábbi dokumentumokat kell benyújtania:

- egyoldalas magyar nyelvű összefoglaló a LIFE pályázatról,**
- költségterv (sablon alapján);**
- biztosítva a láthatóság beállítását az NCP számára az eProposal rendszerben.**

II. LIFE 2020. ÉVI MENETREND

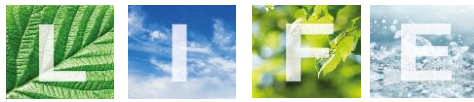
2020	
április 2.	2020. évi LIFE pályázati kiírások megjelenése az EASME LIFE honlapján https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/calls-proposals
április 30.	EU LIFE Information & Networking Day – online esemény https://eu-life-2020.b2match.io/home/ (A hazai információs nap a járványhelyzet miatt elmarad).
július 6.	A koncepciók tervezetének benyújtása az Agrárminisztérium részére, az önerő-támogatási kérelemmel együtt Kérjük, szíveskedjenek <i>az eProposal felületen olvasói hozzáférést biztosítani</i> a nemzeti kapcsolattartóknak (NCP).
július 14. 16 00	ENV pályázati koncepciók benyújtása az eProposal felületen
július 16. 16 00	GIE pályázati koncepciók benyújtása az eProposal felületen
október	Koncepciók eredménye - A sikeres koncepciók benyújtói jogosultak a teljes pályázati anyag kidolgozására.
2021	
január	Pályázat benyújtása az Agrárminisztérium részére - szakmai támogatói és társfinanszírozói nyilatkozatok igényléséhez
február	Teljes pályázati anyag benyújtása az eProposal felületen
február-június	Pályázat elbírálása, tisztázó kérdések. Az EASME-től jövő kérdések megválaszolása és a pályázók értesítése az értékelés eredményéről.
július	Támogatói szerződés megkötése
szeptember 1.	Megvalósítás legkorábbi kezdőnapja

További részletes információk az alábbi honlapokon érhetők el:

<https://lifepalyazatok.eu/megjelentek-a-2020-evi-life-palyazati-felh-vasok.html>

<https://ec.europa.eu/easme/en/news/make-your-green-idea-reality-apply-now-life-funding>

III. A 2020. ÉVI PÁLYÁZATI FELHÍVÁS ÚJDONSÁGAI

Az Európai Bizottság Kis- és Középvállalkozások Végrehajtó Ügynöksége (a továbbiakban: EASME) közzétette a 2020. évi LIFE pályázati felhívásokat. Ebből a Környezetvédelem alprogram kerete a hagyományos projektekre 2020-ban 238 440 000 euró, amelyből:

- ~ 84 millió euró az ENV projektekre;
- ~ 11 millió euró a GIE projektekre áll rendelkezésre.

Az EASME a jelenlegi járványügyi vész helyzetben is segíteni kívánja a pályázókat a programban való zavartalan részvétel érdekében. Ezen intézkedések sorában, a 2020. évi felhívás többek között az alábbi legfontosabb újdonságokat tartalmazza:

- **az összes benyújtási határidő közel egy hónappal meghosszabbodott!**
- a tagállami nemzeti kapcsolattartóval (NCP) folytatott konzultáció mellett a hagyományos pályázóknak is lehetőségük nyílik **rövid szakmai megbeszélést** folytatni projektötletükkel kapcsolatban az **EASME szakmailag illetékes projekt tanácsadóival**. Ehhez külön felületet hoztak létre az EASME által szervezett EU LIFE Információs nap weboldalán, amely a regisztrációt követően válik elérhetővé. (<https://eu-life-2020.b2match.io/home/>);
- minden nyertes projekt lehetőséget kap olyan **helyi kezdeményezések pénzügyi támogatására**, amelyek hozzájárulhatnak projektjük célkitűzése(i)hez. A fenti támogatást (bizonyos korlátok között) a projektben résztvevő kedvezményezett nyújthatja a helyi kezdeményezésekért felelős harmadik feleknek. Így megkönnyítik a LIFE finanszírozáshoz való hozzáférést olyan kisebb helyi csoportok számára is, amelyeknek nem lenne kapacitásuk társult kedvezményezettként részt venni a projektben, de fontos szerepet játszhatnak a projekt célkitűzéseinek elérésében (bővebben a pályázati útmutató 1.6.19 fejezetében);
- üdvözlük az **Európai zöld megállapodás** célkitűzéseire való hozzájárulást;
- ösztönzik a start-up vállalkozások részvételét oly módon, hogy üdvözlük azokat a javaslatokat, amelyek nagyobb cégek közreműködésével, partnerség révén ötvözik az egyes piaci szereplők tudását és szakértelmét annak érdekében, hogy a start-up vállalkozások által kínált megoldások kereskedelmi szintre léphessenek;
- az Egyesült Királyság folyamatban lévő kilépésére való tekintettel: a brit szervezetek jogosultak a LIFE projektekben való részvételre (pályázati útmutató, 1.6.2. fejezet);
- a projektmegvalósítást érintő változás, hogy a projektekben résztvevő magánszervezeteknek már nem kötelesek nyílt pályázati felhívást hirdetni a 135 000 eurót meghaladó szerződésekre.

Új pénzügyi részletszabályok is várhatóak a LIFE program **Pénzügyi és adminisztratív útmutatójának felülvizsgálata** révén, amelynek megjelenése április végére várható.

Az esetleges új intézkedésekről és változásokról tájékoztatást nyújtunk folyamatosan frissülő honlapunkon: <https://lifepalyazatok.eu/megjelentek-a-2020-evi-life-palyazati-felh-vasok.html>

A pályázati felhívások elérhetőek a www.lifepalyazatok.eu hazai LIFE honlap „Pályázatok” menüpontja alatt, vagy az Európai Bizottság LIFE honlapján: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/calls-proposals>

IV. CÉLKITŰZÉSEK ÉS PROJEKTTÉMÁK

Környezetvédelmi témájú projektek a **Környezetvédelem alprogram *Környezet és erőforrás-hatékonyság (ENV)*, valamint *Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás (GIE)*** kiemelt területei alatt pályázhatóak

A Környezetvédelmi projektek átfogó célja:

- hozzájárulás egy erőforrás-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású gazdaság megvalósításához;
- a környezet védelme és fejlesztése;
- az uniós jogszabályok kidolgozásának, végrehajtásának javítása;
- a környezetvédelmi célkitűzések más uniós szakpolitikákba, illetve a köz- és a magánszféra gyakorlatába történő integrálása és általános érvényesítése;
- a környezetvédelmi irányítás fejlesztése;
- a 7. Környezetvédelmi akcióprogram végrehajtása

A projektek célja, hogy hozzájáruljanak az Európai Unió környezetvédelmi politikájának és jogalkotásának megvalósításához, aktualizálásához és fejlesztéséhez, beleértve a környezetvédelem egyéb politikákba történő integrálását, ezzel is támogatva a fenntartható fejlődést. Emellett az egyes finanszírozott akcióknak rendelkezniük kell uniós hozzáadott értékkel és ki kell egészíteniük azokat az akciókat, amelyek finanszírozása más Európai Unió alapok terhére történik a 2014–2020 közötti időszakban.

A *Környezet és erőforrás-hatékonyság (ENV)* kiemelt terület

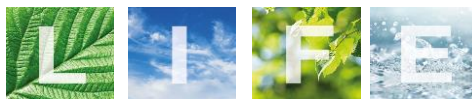
Azok a legjobb pályázatok részesülhetnek támogatásban, melyek **innovatív megoldásokat nyújtanak fontos környezetvédelmi kérdésekhez kapcsolódóan**, és megvalósítható, valamint minőségileg és mennyiségileg mérhető konkrét eredményeket hoznak. A pályázatoknak átláthatónak, valamint szakmai és pénzügyi értelemben megalapozottnak kell lenniük. Tartalmazniuk kell továbbá a tudás terjesztésére irányuló tevékenységeket is. A demonstrációs jelleg különösen fontos; a projekteket úgy kell megvalósítani, hogy nagyobb léptéken történő bevezetésük megvalósíthatósága értékelhető legyen mind technikai, mind gazdasági szempontból. Az ENV kiemelt terület nem kutatásra vagy meglévő technológiába történő befektetésre irányul. A projektek célja, hogy **áthidalja a kutatás, a politika és a fejlesztési eredmények közötti rést, és elősegítse a széleskörű megvalósítását, és hozzájáruljon innovatív megoldások továbbfejlesztéséhez.**

A program kiemelt figyelmet tulajdonít többek között a „**piacközeli megoldások**” megvalósítását célzó projektek támogatására is, amelyek alkalmasak a társadalom és a gazdaság szereplői szempontjából széles körben adaptálható újszerű környezetvédelmi megoldások elérésére. A piacközeli megoldásokra irányuló projekt (C2M vagy „Close to market” projektek) célja, hogy egy olyan új termék, technológia vagy gyártási folyamat tesztelését és bemutatását valósítsa meg, amely esetében lehetséges a későbbi piacra kerülés. A megvalósítási idő alatt a projektek nem termelhetnek profitot, azonban bevételt igen, oly módon, hogy a bevétel mértékével csökken az EU társfinanszírozás mértéke (bővebben a z ENV pályázati útmutató 3.2.1. fejezetében).

<https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/your-close-market-proposals-tips-applying>

A részletes pályázható projekttemákat a LIFE 2018-2020 közötti időszakra vonatkozó többéves munkaprogramja tartalmazza.

A Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás (GIE) kiemelt terület

A GIE projektek specifikus célkitűzései a következők:

- Előmozdítani a **tudatosságnövelést** környezeti ügyekben, és bővíteni a fenntartható fejlődésről és a fenntartható fogyasztásról szóló ismereteket; ideértve az uniós környezetvédelmi döntéshozatalhoz nyújtott lakossági és érdekelti támogatás elnyerését;
- A környezetvédelemmel kapcsolatos tájékoztatás **kommunikálásának**, kezelésének és terjesztésének támogatása, és a sikeres környezeti megoldásokkal és gyakorlattal kapcsolatos **tudás megosztásának** megkönnyítése, ill. a fenntartható fogyasztás új mintáinak ösztönzése, ideértve az érintett felek között együttműködési platformok létrehozását, valamint a **képzést**;
- Az **uniós környezeti jognak való megfelelés és végrehajtásának elősegítése** és támogatása, elsősorban a bevált gyakorlat és politikai megközelítések fejlesztésével és terjesztésével;
- Jobb **környezetvédelmi irányítás előmozdítása** az érintett felek (ideértve a nem kormányzati szervezeteket is) konzultációba és a politika végrehajtásába történő szélesebb körű bevonásával.

A részletes pályázható projekttémákat a LIFE 2018-2020 közötti időszakra vonatkozó többéves munkaprogramja tartalmazza.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a GIE projektek már csak 2020-ban pályázhatók (a 2021-es évtől nem)!

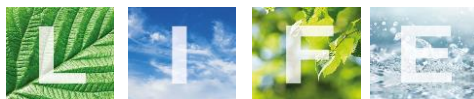
Pályázható témakörök, prioritások

Környezet és erőforrás-hatékonyság (ENV)	Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás (GIE)
Prioritások	Prioritások
<ul style="list-style-type: none">• Vízgazdálkodás• Hulladékgazdálkodás• Erőforrás-hatékonyság: beleértve a talajt, az erdőket, a zöld és a körforgásos gazdaságot• Környezet és egészség: beleértve a vegyi anyagokat és a zajt• Levegőminőség és kibocsátások: beleértve a városi környezetet is	<ul style="list-style-type: none">• Tájékoztatási, kommunikációs és tudatosságnövelő kampányok az Európai Unió 7. környezetvédelmi akcióprogramjának prioritásaival összhangban• A hatékony ellenőrzési eljárások és az uniós környezetvédelmi jogszabályok betartásának előmozdítására irányuló intézkedések, valamint az uniós környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos információs rendszereket és információs eszközöket támogató tevékenységek

Kérjük, hogy a részletes pályázható projekttémákat tanulmányozzák át a LIFE 2018-2020 közötti időszakra vonatkozó többéves munkaprogramjában:

https://www.lifepalyazatok.eu/admin/data/file/20180215/180215_life-mawp-2018-2020_hu.pdf

V. KÉTLÉPCSŐS PROJEKTBENYÚJTÁSI ELJÁRÁS

A Környezetvédelem alprogram hagyományos pályázatait 2018-tól **kétkörös pályázati rendszerben** kell benyújtani.

Az **első lépcső** egy maximum 10 oldal terjedelmű koncepció benyújtása, mely sikeres elbírálását követően lépnek a pályázók a második szakaszba, ahol a részletes pályázatot kell kidolgozni. A **koncepció** benyújtása az e-proposal felületen keresztül történik, angol nyelven, amely tartalmazza az alábbiakat:

- Információ a koordináló kedvezményezetttről
- A projekt által megcélzott környezeti probléma leírása
- A projekt céljainak leírása
- A projektpartnerek (információk a koordináló és társult kedvezményezettekről, valamint a projekt társfinanszírozóiról)
- A projekt akcióinak leírása
- A projekt várható eredményei és hatásai
- A projekt eredményeinek fenntarthatóságának biztosítása
- A projekttel kapcsolatos veszélyek és korlátozó tényezők
- A projekt EU hozzáadott értéke (hozzájárulás a LIFE prioritásaihoz és célkitűzéseikhez)
- A projekt kísérleti vagy demonstrációs jellege
- A projekt költségvetése a költségkategóriák szintjén.

Mit NE tartalmazzon a Koncepció:

- Alírt kötelezettségvállalások
- Térképek, képek, mellékletek (nincs mód mellékletek csatolására)

A Koncepció akkor támogatható, ha:

- hozzájárul a LIFE-rendeletben meghatározott célkitűzésekhez,
- a tervezett akciókat az Unió területén hajtják végre, és
- a LIFE-rendelet 2. cikke a), b), c) és h) pontjában meghatározott alábbi projekt típusok egyikének felel meg:
 - "Kísérleti projektek"
 - "Demonstrációs projektek"
 - "Tájékoztatási, tudatosító és terjesztési projektek"
- nem kutatást vagy nagy infrastruktúra-építést céloz.

A **második lépcső** a **részletes pályázat** benyújtása. A koncepciótól való eltérés az akciókban, a partnerségben és a költségvetés tekintetében korlátozottan engedélyezett. Az igényelt uniós társfinanszírozási arány tekintetében a végleges költségvetés legfeljebb **10 %-kal térhet el** a projekt koncepcióban szereplő költségvetéstől. Az előbb említett, mérsékelt rugalmasság miatt azt javasoljuk, hogy már a koncepció benyújtása előtt alaposan tervezzék meg a projekt pénzügyi és technikai részeit.

Támogathatósági kritériumoknak való megfelelés követelménye, hogy a pályázat olyan tevékenységeket tartalmazzon, amelyek jelentős és mérhető közvetlen vagy közvetett hatásokat eredményeznek a környezetre.

VI. A LIFE PÁLYÁZATOKRA VONATKOZÓ ÚJ, 2018-TÓL ÉRVÉNYES ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTOK

Koncepciók értékelése: maximálisan 50 pont adható, melyből:

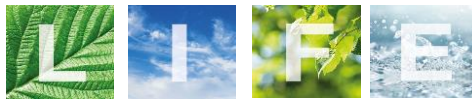
1. A „Pályázat általános minőségére” maximálisan 20 pont (minimum pontszám: 5 pont) adható. E kritérium a pályázat alábbi vonatkozásaira összpontosít:
 - szerkezetére (pl.: logikai felépítés, alapállapot bemutatása, célok, eredmények, akciók, világos leírása); *ellenőrző kérdés: egyértelmű a projektötlet?*
 - egyértelműségére, átláthatóságára (pl.: partnerség, időkeret); *ellenőrző kérdés: megvalósítható a projektötlet?*
 - és az ár-érték arányra (ambíciók, kockázatok és csökkentésük); *ellenőrző kérdés: a beruházás ésszerű a várható hatások és eredmények tekintetében?*

2. Az „Általános uniós hozzáadott értékekre” maximálisan 30 pont (minimum pontszám: 10 pont) adható. Ezen belül a projektnek az alábbi vonatkozásait vizsgálják:
 - LIFE prioritásokhoz való hozzájárulását (LIFE Rendelet 10-11-12. cikke; az Európai Unió környezetvédelmi politikájának és jogszabályainak végrehajtása, frissítése és fejlesztése); *ellenőrző kérdés: milyen mértékű és minőségű a projekt hozzájárulása ezekhez az elemekhez?*
 - a hatását (pl.: EU szakpolitikára; a konkrét, reális és számszerűsített eredmények elvárásával); *ellenőrző kérdés: a projektnek megfelelő környezeti hatása lesz? A „szándékok” jól tükröződnek az akciókban és az eredményekben?*
 - és a projekteredmények fenntarthatóságát (tevékenységekkel, stratégiával alátámasztva) *ellenőrző kérdés: fenntarthatóak a projekteredmények a befejezés után, valamint a folytonosság/átültetés/megisméltés során?*

Teljes pályázat értékelése: maximálisan 100 pont adható, mely az alábbi táblázat alapján oszlik el:

	Odaítélési kritériumok	Minimálisan elégséges pontszám	Maximális pontszám
Technikai és pénzügyi koherencia és minőség			
1	Technikai koherencia és minőség	10	20
2	Pénzügyi koherencia és minőség (ár-érték arány)	10	20
Uniós hozzáadott érték:			
3	A LIFE környezeti alprogram prioritási területeinek speciális célkitűzéseire való hozzájárulás mértéke és minősége	10	20
4	Fenntarthatóság (folytatás, másolás, átültetés)	8	15
Minimálisan elégséges pontszám összesen		50*	
Plusz pontok			
5	Hozzájárulás a projekt témákhoz	-	10
6	Szinergiák (beleértve a többcélúságot és az integrációt / komplementaritást (maximálisan 8 pont), a zöld közbeszerzést (maximálisan 1 pont), az ökokórkét (maximálisan 1 pont) és az EU-kutatási eredményeinek alkalmazását (maximálisan 1 pont) Transznacionalitás (legfeljebb 4 pont)	-	15
Maximális pontszám			100
*A pályázatnak minden egyes kritérium esetében legalább a minimális pontszámot, összesen pedig legalább 50 pontot kell elérnie.			
Forrás: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1518531793134&uri=CELEX:32018D0210			

Kötelező értékelési elemek magyarázata:

- Technikai koherencia és minőség: A tervezett akciók a projekt célkitűzéseinek eléréséhez megfelelőek és megvalósíthatók. A tervezett tevékenységeknek maximális hatékonyságra és eredményességre kell törekedniük a projekt célkitűzéseinek eléréséhez. A projekt tevékenységeit megfelelően kell megtervezni, és egyértelműen kell ismertetni.
- Pénzügyi koherencia és minőség: A tervezett akciók költséghatékonysága és ár-érték aránya. A költségvetésnek átláthatónak kell lennie, vagyis a költségvetési tételek ismertetésének kellőképpen részletesnek kell lennie; valamint külön keret szükséges a projekteredmények fenntartására.

Csak a technikailag és pénzügyileg koherens akciók értékelhetők egyéb szempontok szerint is!

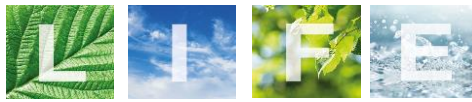
- A LIFE környezetvédelem alprogram prioritási területeinek speciális célkitűzéseire való hozzájárulás mértéke és minősége: A projekt milyen mértékben és minőségben járul hozzá a LIFE rendelet 11. cikkének konkrét célkitűzéseire, illetve mekkora a fellépések által a projekt végén várhatóan kifejtett hatás a projekt kezdetén becsült vagy mért állapothoz képest.
- Fenntarthatóság: a projekt eredményei középtávon és hosszú távon a megvalósítás után is fenntarthatók folytonosságon, megismétlésen vagy átültetésen keresztül.
Folytonosság (continuation): a projektben résztvevő szervezetek a projektzárás után is alkalmazzák a projektidő alatt alkalmazott módszereket/technológiát.
Megismétlés (replication): más szervezetek/szektorok is alkalmazzák a projekt által alkalmazott módszereket/technológiát a projektidő alatt és után, ugyanúgy és ugyanazokra a célokra.
Átültetés (transfer): a projektben résztvevő vagy más szervezet/szektorok is alkalmazzák a projektben alkalmazott módszereket/technológiát más megközelítésben és/vagy más környezeti kihívások kezelésére.

Plusz pontok:

- Hozzájárulás a projekttémákhoz (max. 10 pont): Az ENV pályázatok 5 pontot kapnak, ha teljes mértékben megfelelnek az egyik projekttémának; és további 5 pontot, ha az alkalmazott módszer/technológia az unióban új vagy ismeretlen.
A GIE pályázatok 10 pontot kapnak, ha teljes mértékben megfelelnek az egyik projekttémának.
- Többcélúság: A pályázat nem csak a projekt fő környezeti cselekvési céljainak elérését tervezi, hanem más célok elérésére is törekszik (pl. gazdasági előnyök és társadalmi integráció).
- Integráció / komplementaritás (a többcélúsággal együtt max. 8 pont): miközben a pályázat konkrét környezetvédelmi kérdésekre összpontosít – hatékonyabban integrálja más szakpolitikai területekbe ezeket a konkrét környezetvédelmi célkitűzéseket, és/vagy eléri, hogy ezek kiegészítsék egymást, és így szinergiákat hoz létre más uniós szakpolitikák célkitűzéseivel.
- Zöld közbeszerzés vállalása (1 pont):
http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm
- Ökocímke (1 pont): hivatalosan elismert ökocímkeztési rendszerek, például az EU Ecolabel¹ termékek és / vagy szolgáltatások előnyben részesítése egy átlátható mechanizmuson keresztül.

¹ (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>)

- EU-kutatási eredményeinek alkalmazása (1 pont): ha a pályázat a Horizont 2020 vagy korábbi keretprogramok által finanszírozott releváns kutatási és innovációs projektek eredményeinek felhasználását tervezi, és bizonyítja a projekt általi felhasználás hozzáadott értékét.
- Transznacionalitás (max. 4 pont): Azokat a pályázatokat előnyben kell részesíteni, ahol a tagállamok közötti **transznacionális együttműködés elengedhetetlen a projekt célkitűzéseinek eléréséhez**, és amennyiben **elegendő bizonyíték áll rendelkezésre a transznacionális megközelítés hozzáadott értékére**.

Javasoljuk a pályázati csomag részét képező **értékelési útmutató alapos áttanulmányozását!**

A pályázatok erősségei és gyengeségei

Az alábbiakban a projektkoncepciók értékelésének főbb tanulságait szedtük össze az EASME tapasztalatai alapján.

ERŐSSÉGEK EGY PÁLYÁZATBAN:

Általános minőség:

- ✓ Környezeti problémák és veszélyek bemutatása részletes, alátámasztott;
- ✓ A projekt akciói és eredményei átláthatóak, és számszerűsítettek.
- ✓ Egyértelmű a logikai kapcsolat a környezeti problémák, valamint a projekt céljai között
- ✓ Az akciók a projekt háttéréhez igazítottak: mi, hol, hogyan, milyen léptékben és kimenettel fog megvalósulni
- ✓ Integrált megközelítés - a megcélzott probléma kezelése szempontjából.
- ✓ Partnerség indokolt, valamint a szerepek és felelősségi körök megfelelően be vannak mutatva
- ✓ A költségvetés indokolt
- ✓ Ár-érték arány megfelelő, mely arányos a projekt léptékével és a várható hatásokkal
- ✓ Megfelelően bemutatott, konkrét és reális környezetvédelmi haszon

Uniós hozzáadott érték:

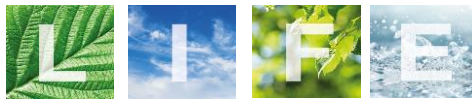
- ✓ Egyértelmű kapcsolódás az adott kiemelt területhez, illetve témához (bár ez teljesen egyértelműen a 2. körben értékelhető)
- ✓ Hozzájárulás a kapcsolódó EU-s szakpolitikai célok (stratégiák, irányelvek) megvalósulásához – szükség szerint a hatóságok, döntéshozók bevonásával
- ✓ Biztosított az akciók és eredmények fenntartása, megismételhetőségre a projekt zárását követően

GYENGESÉGEK EGY PÁLYÁZATBAN:

Általános minőség:

- Kiinduló állapot (környezeti és technikai szempontból), korábbi vizsgálatok, megalapozó tevékenységek és prototípus leírása nem megfelelő, így a projekt hatása sem világos
- Kutatás-fejlesztési jellegű projekt, demonstrációs/kísérleti helyett
- A probléma – megoldás – projekthelyszín kapcsolata és relevanciája nincs kifejtve
- A fő, érdemi akciók kifejtése hiányzik vagy hiányos (ne csak lista legyen az akciókról. Szükséges indokolni, hogy miért ezek az akciók a fontosak, miért ezek relevánsak.
- Hiányzik az akciókhoz rendelt időkeret és költség-meghatározás
- A résztvevők szakmai felkészültsége nincs kellőképp bemutatva és bizonyítva, a probléma összetettségéhez mérten
- Az érintettek köre és a célközönség nincs elég konkrétan meghatározva (GIE)

- Partnerség: projektben játszott szerep nem egyértelmű; olyan partner/szereplő bevonásának hiánya, aki révén biztosítható a megismétlés, átültetés, szakpolitikai hatás
- Nem világos az akciók egymásra épülése, időbeli sorrendje
- Időben elhúzódó előkészítő akciók
- Kockázatelemzés és mitigációs stratégia túlságosan általános, a kockázatok alábecsültek
- Veszélyeztető tényezők kezelésének módja nem megfelelő
- A szakmai és pénzügyi rész nincs összhangban
- A hatások számszerűsítése hiányzik
- Igényelt EU támogatás mértéke nincs arányban a várható eredményekkel

Unió hozzáadott érték:

- A projekt csak részben vagy nem kapcsolódik a kiemelt terület célkitűzéseéhez és/vagy a kiválasztott témához;
- Gyenge vagy hiányzó kapcsolódás a vonatkozó EU-s szakpolitikai célokhoz;
- Szakpolitikai szereplők bevonásának hiánya;
- Eredmények: az abszolút értékek mellett nem kerül bemutatásra a jelenlegi (pontosan definiált) kiindulási állapothoz viszonyított (%-os) javulás VAGY a jelenlegi állapothoz kapcsolódó indikátor nincs (megfelelően) meghatározva;
- Akciók és eredmények fenntartása a projektzárás után: nincs bemutatva, hogy hogyan valósul meg és várhatóan milyen erőforrásból;
- A projekt eredményeinek megismétlésére nincsenek konkrét akciók az ismeretterjesztésen és networkingen kívül
- A fenntartás, megismétlés és átültetés ne csak mint cél jelenjen meg, hanem konkrét akciók kapcsolódjanak hozzá

VII. TOVÁBBI INFORMÁCIÓRA VAN SZÜKSÉGEM, HOL TÁJÉKOZÓDHATOK?

Hasznos dokumentumok

- A **2020. évi LIFE pályázati felhívása**, amely 2020. április 2-től elérhető az Európai Bizottság LIFE honlapján: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/calls-proposals>
- A 2020. évi LIFE pályázati felhívással megjelenő **értékelési útmutató**
- **LIFE Rendelet**, amely meghatározza a kiemelt területeket és **általános célkitűzéseket**
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1293&from=HU>
- A **2018-2020 időszakra szóló Többéves Munkaprogram**, amely tartalmazza a **projekttémákat**
https://www.lifepalyazatok.eu/admin/data/file/20180215/180215_life-mawp-2018-2020_hu.pdf
- A LIFE program **Pénzügyi és adminisztratív útmutatója**
https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/2018_annex_x_financial_administrative_guidelines.pdf

Minden eddigi nyertes LIFE projekt adatbázisa

<https://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

Események

A nemzetközi EU LIFE Információs Nap online kerül megrendezésre 2020. április 30-án!
Regisztrálni az alábbi linken keresztül lehet: <https://eu-life-2020.b2match.io/home/>

Hazai és uniós tájékoztató oldalak

- Az Európai Bizottság LIFE honlapja: <https://ec.europa.eu/easme/en/life>
- A magyar LIFE honlap: <http://www.lifepalyazatok.eu/>
- „LIFE pályázatok” Facebook oldal: <https://www.facebook.com/lifepalyazatok/>

LIFE Nemzeti Kapcsolattartó

A LIFE közvetlen brüsszeli irányítású program, vagyis a pályázatok kiírásáért és értékeléséért, majd a nyertesekkel a támogatási szerződések megkötéséért az Európai Bizottság Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynöksége (EASME) közvetlenül felel. A programban a nemzeti kapcsolattartók szerepe a pályázók és az EASME közötti hídszerep betöltése, a szakmai támogatás és segítségnyújtás, személyes konzultációk tartása, valamint a nemzeti önerő-támogatás koordinálása, ezáltal elősegítve a hazai pályázatok sikerességét.

Elérhetőség:

Szijártó Ágnes - **LIFE Környezetvédelmi Nemzeti Kapcsolattartó**

Agrárminisztérium Környezetfejlesztési és -stratégiai Főosztály

E-mail: agnes.szijarto@am.gov.hu; lifenvironment@am.gov.hu Tel.: +36 1 795 5763;

Magyar sikerek

MARADÉK NÉLKÜL
*Nemzeti Élelmiszerlánc-
biztonsági Hivatal*

Maradék nélkül
maradeknelkul.hu

**GREEN & SAFE LIFE-
STYLES**
*Tudatos Vásárlók
Közhasznú Egyesülete*

LIFE-A2J-EARL
*Emla Környezeti
Management és Jog
Egyesület*

LIFE RECYPACK
*ReMat
Hulladékhasznosító Zrt.*

i-REXFO LIFE
*Biogáz Unió Zrt.,
Magyar Élelmiszerbank
Egyesület*

increase in reduction and recovery of expired food

